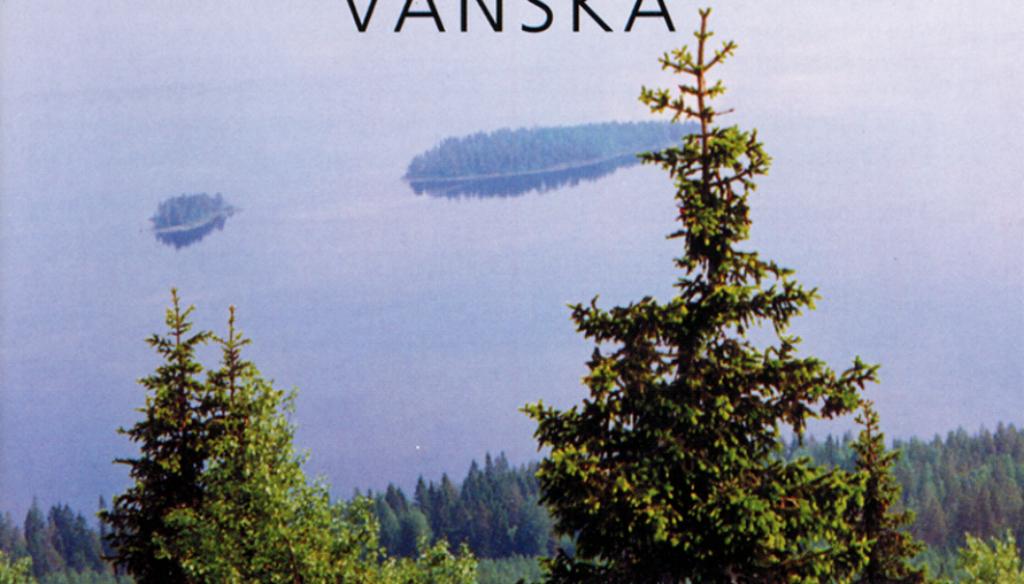

CD-1125 DIGITAL

SIBELIUS LAHTI VÄNSKÄ

SIBELIUS, Johan (Jean) Christian Julius (1865-1957)

- [1] Finlandia, Op. 26** (1899, rev. 1900) (*Breitkopf & Härtel*) **8'28**
Andante sostenuto – Allegro moderato – Allegro
-
- [2] The Swan of Tuonela, Op. 22 No. 2** (1893, rev. 1897, 1900) (*Breitkopf & Härtel*) **9'27**
 from the 'Lemminkäinen Suite' (Four Legends from the Kalevala)
Andante molto sostenuto
Jukka Hirvikangas, cor anglais
-
- [3] Spring Song, Op. 16** (1894) (*Breitkopf & Härtel*) **8'14**
 ('La tristesse du printemps')
Tempo moderato e sostenuto
-
- From **Karelia Suite, Op. 11** (1893; version with original scoring) (*M/s / Breitkopf & Härtel*)
- [4] III. Alla marcia. Moderato** **4'08**
-
- [5] The Countess's Portrait** (1906) (*Fazer*) **3'31**
Andante
-
- From **The Tempest, Op. 109** (1925) (*M/s / Wilhelm Hansen*)
 Incidental music to the play by William Shakespeare
- [6] XVII. Antonio. Dance of the Shapes** (from Act III [Scene VI]) **5'05**
Moderato assai – Allegro molto moderato – Poco tranquillo –
Allegro e poco a poco stretto

	Suite for Violin and String Orchestra ('Op. 117') (c. 1929) (<i>Fazer</i>)	6'52
[7]	I. Country-scenery. <i>Allegretto</i>	1'59
[8]	II. Evening in spring. <i>Andantino</i>	2'51
[9]	III. In the summer. <i>Vivace</i>	1'50
	Dong-Suk Kang, violin	
10	Valse triste, Op. 44 No. 1 (1903, rev. 1904) (<i>Breitkopf & Härtel</i>) from the incidental music to the play 'Kuolema' by Arvid Järnefelt <i>Lento – Poco risoluto – Più risoluto e mosso – Stretto – Lento assai</i>	4'42
	From Pelléas et Mélisande, Op. 46 (1905) (<i>M/s / Lienau</i>) Incidental music to the play by Maurice Maeterlinck	
[11]	VII. Entr'acte. <i>Allegretto</i>	2'47
[12]	VIII. The Death of Mélisande. <i>Andante</i>	5'38

[13]	Tapiola, Op. 112 (1926) (<i>Breitkopf & Härtel</i>) Symphonic Poem for Orchestra <i>Largamente – Allegro moderato – Allegro – Allegro moderato – Allegro – Allegro moderato</i>	17'22
------	--	--------------

Lahti Symphony Orchestra (Sinfonia Lahti)

Leaders: [1, 3] Jaakko Kuusisto; [2, 4, 11-12] Jyrki Lasonpalo; [5-10, 13] Sakari Tepponen

conducted by **Osmo Vänskä**

INSTRUMENTARIUM (Dong-Suk Kang)

Violin: Guidantus, 1819. Bow: James Tubbs

The Lahti Symphony Orchestra has received support
from the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK)

Finlandia originates in a series of patriotic tableaux, the *Press Celebrations Music*, dating from 1899, a time when Finland – in theory an autonomous Grand Duchy of the Russian empire – was witnessing a gradual erosion of its powers of self-determination. The set of tableaux was officially designated as being in aid of the Press Pension Fund, but its real purpose was to give support to a free press that was struggling to remain independent despite mounting Russian censorship. Sibelius conducted the première on 4th November 1899. What we now know as *Finlandia* was the grand finale to the presentation, where it depicted events of the 19th century and was called *Finland Awakes*. The music is all original; Sibelius did not draw on traditional melodies or folk music for any of the themes. Sibelius only needed to make slight revisions to the final section of the piece in order to turn *Finland Awakes* into a very effective independent concert piece. The title *Finlandia* was suggested to Sibelius by an admirer who at that time wished to remain anonymous. This patron was Axel Carpelan who, until his death twenty years later, was to support and encourage Sibelius, and whose friendship was of the greatest importance for Sibelius's development as a composer. While Finland remained part of the Russian empire, however, it was sometimes necessary to use a more neutral title such as 'Impromptu' when the piece was performed.

In the summer of 1893 Sibelius set to work on an opera named *Veneen luominen* (*The Building of the Boat*), based on the Finnish national epic, the *Kalevala*. The opera never materialized, but many of the musical ideas were transferred to the *Lemminkäinen Suite*, Op. 22. The overture to *The Building of the Boat* became the suite's most famous movement, *The Swan of Tuonela*. The first edition of the score of *The Swan of Tuonela* contained the following evocative description: 'Tuonela, the land of Death, the hell of Finnish mythology, is surrounded by a large river with black waters and a rapid current, on which the Swan of Tuonela floats majestically, singing.' The piece features a solo cor anglais which – uniquely among Sibelius's tone poems – is treated almost like a concerto soloist. The orchestration is predominantly dark – Sibelius omits flutes, clarinets (except bass clarinet) and trumpets, and the oboe plays only twice, its function being merely to strengthen the cor anglais line. Remarkably, the double basses play in only 24 bars. Additional colour is provided by the harp which, when set against the full string sections playing *col legno* and *ppp*, creates an eerie sonority.

Among the works premiered at an open-air concert at a choral festival arranged by Kansanvalistusseura (the Society for Popular Education) in Vaasa on the west coast of Finland on 21st June 1894 were the tone poem *Korsholm* by Armas Järnefelt – Sibelius's brother-in-law – and an 'Improvisation' for orchestra by Sibelius. Apparently Sibelius – who had been busy com-

posing a cantata for the degree ceremonies at Helsinki University on 31st May 1894 – only just managed to finish the piece in time. *Korsholm* is a grand, rhapsodic work with hints of Finnish folk-music, ending with a rousing chorale; moreover, in its original scoring (which called for no less than six trumpets) it was eminently well suited to outdoor performance. Järnefelt's patriotic tone poem was received with greater enthusiasm than Sibelius's relatively short, lyrical piece, which he subsequently withdrew. On 13th April of the following year, however, Sibelius's improvisation resurfaced in revised form at a concert in Helsinki with the title *Spring Song*, Op. 16; further revisions were made in 1902 before publication in 1903. The piece is less complex and profound than some of Sibelius's other orchestral music from this period such as the *Lemminkäinen Suite* or *The Wood-Nymph*; instead, it has something of the ingenuous, almost naïve melodic freshness found in his early chamber music or his Op. 24 piano pieces.

The *Press Celebrations Music*, from which *Finlandia* was drawn, was Sibelius's second score for an historical pageant. On 13th November 1893 the Viipuri Student Corporation at the Imperial Alexander University in Helsinki had arranged a lottery soirée, the highlight of the season in Helsinki society life. The hall was packed, and many were turned away at the door. The evening was centred upon a series of tableaux illustrating events from Karelian history. The three-movement *Karelia Suite* was later assembled from the music for this pageant, and the *Alla marcia* is its last movement. The piece derives from the second part of the fifth tableau, set in 1580; it was played immediately after a scene illustrating how the military commander Pontus De la Gardie had his cannons directed towards the town of Käkisalmi, which he conquered. The original version, heard here, is almost identical to the standard concert version, although some chords are voiced differently.

The Countess's Portrait – one of several melodramas by Sibelius – was written in response to a commission from the Vaasa Women's Society, and was first performed at a lottery evening for the benefit of the adult education centre in Vaasa on 6th January 1907. The piece originally accompanied the recitation of the poem *Porträttarna* (*The Portraits*) by the Swedish poetess Anna Maria Lenngren (1754-1817) in an expanded version by the Finnish author Zachris Topelius (1818-1898). The poem was recited by three ladies who were presumably members of the Women's Society. *The Countess's Portrait* is scored for string orchestra and is a short, atmospheric piece. This previously unknown composition was published as late as 1994.

Sibelius conducted the first performance of his *Seventh Symphony* in Stockholm on 24th March 1924. That autumn he conducted it five times in Copenhagen to packed houses and to great acclaim. The Royal Theatre in Copenhagen and the publisher Wilhelm Hansen subse-

quently offered him a major commission: to compose music for Shakespeare's drama *The Tempest*. *The Tempest* is a colourful fairy-tale in which the powers of nature, mysticism, the whirlpools of human thought and spirituality meet; the subject had an enormous appeal for the 60-year-old Sibelius, who could see himself in the magician Prospero, contentedly admiring his mysterious powers. Sibelius wrote a total of 35 numbers for a performance of the play given in Danish; the first performance was on 16th March 1926. Later Sibelius reworked and condensed the music into a prelude and two orchestral suites. On this CD we hear the opening music from the sixth scene (from Act III), depicting Prospero's deceitful brother Antonio, the usurper to the throne of Naples (the final stretto was later reworked as the last movement of the second concert suite, where it is named *Dance Episode*). Antonio hatches a plot with Sebastian to murder their overlord, Alonso, King of Naples. Strange spirits ('Shapes') bring in a banquet for the nobles.

In 1929, while struggling with his eighth symphony, Sibelius wrote numerous small-scale pieces: *Five Esquisses* (Op. 114) for piano and two sets of violin miniatures (Opp. 115 and 116). It is highly probable that the *Suite for Violin and String Orchestra* was written in the same year. The manuscript was marked 'Sketch. To be reworked', and Sibelius never heard it performed. The first performance was given by John Storgård and the Lahti Symphony Orchestra under Osmo Vänskä in 1990, and the suite was subsequently published. This attractive, pastoral work is stylistically more reminiscent of the earlier *Six Humoresques* for violin and orchestra (Opp. 87 and 89) than of the other small pieces from 1929. Sibelius wrote the titles for the three movements in English, possibly because he once offered it to the New York publisher Carl Fischer.

In 1903, while Sibelius was working on his *Violin Concerto*, his brother-in-law Arvid Järnefelt asked him to compose music for his new play *Kuolema* (*Death*). In the play many elements are combined: idealism, symbolist thought, dreams, death and a fairy-tale atmosphere. Järnefelt's *Kuolema*, with six musical numbers by Sibelius, was premiered at the Finnish National Theatre in Helsinki on 2nd December 1903. The composer himself conducted the orchestra at the first performance. At the beginning of the play a sick woman is asleep in bed, and her small son Paavali is sitting at her bedside. In her dream, the Mother sees dancers. According to the play text, 'we start to hear the quiet playing of orchestral violins which, as the lights go up, becomes clearer and finally becomes a graceful waltz'. The dancers fill the room, and dance with the Mother, first calmly and then with increased vigour'. The music stops when Death knocks three times at the door; in the guise of her deceased husband, he has come to claim the Mother. Sibelius later reworked this first musical number as *Valse triste*, which was published in 1904 and has subsequently achieved fame all over the world.

Jean Sibelius composed music for the play *Pelléas et Mélisande* by the Belgian playwright Maurice Maeterlinck (1862-1949) in 1905, in response to a commission from the Swedish Theatre in Helsinki. Maeterlinck's play, premièred in Paris in 1892, is regarded as an important symbolist work, in which we encounter a mediæval world of dream and fantasy. The story of Pelléas and Mélisande also inspired a famous opera from Debussy, a symphonic poem from Schoenberg and a theatre score from Fauré. Sibelius's original music contains ten movements, and only a few changes were made when the music was published as an orchestral suite for concert use. The première of Sibelius's music was given at the Swedish Theatre in Helsinki on 17th March 1905. It was performed by an ensemble drawn from the orchestra of the Philharmonic Society, conducted by the composer. Sibelius composed the bright, joyful *Entr'acte* as a prelude for the scene in which Pelléas and Mélisande meet in the castle and decide upon a secret rendezvous in the park. The suite's last movement is *The Death of Mélisande*, the prelude to the last scene of the play.

In the years after the appearance of the *Seventh Symphony* Sibelius worked on an eighth, and he almost certainly completed the score, only to destroy it before it could be performed. *Tapiola*, written largely in Italy in March/April 1926, thus proved to be his last substantial orchestral composition. The première was given by Walter Damrosch – who had commissioned the piece, and also became its dedicatee – with the New York Symphonic Society orchestra on 26th December of the same year. In Finnish mythology Tapio is the god of the forest, and Tapiola is his domain. Sibelius supplied a prose explanation of the title to the publisher, Breitkopf & Härtel, who (with the composer's approval) published the following poetic quatrain in the score:

*Wide-spread they stand, the Northland's dusky forests,
Ancient, mysterious, brooding savage dreams;
Within them dwells the Forest's mighty God,
And wood-sprites in the gloom weave magic secrets.*

Tapiola is one of Sibelius's longest symphonic poems, with a duration of about eighteen minutes. The themes are concise and so closely related to each other that several commentators have been tempted to regard the piece as monothematic. By Sibelius's standards the scoring is lavish, including parts for piccolo, cor anglais, bass clarinet and contrabassoon – though the only percussion required is timpani, and he does without harp or piano. Equally remarkable is Sibelius's handling of tempo and pulse: without a score, a listener would almost certainly assume that the underlying tempo was a slow one, but in fact, with the exception of the first twenty bars (*Largamente*), the work alternates between a basic *Allegro moderato* tempo and a

fully fledged *Allegro*. A further striking feature is that the piece remains almost exclusively in the minor key right up to the final bars – a serene, sustained chord of B major.

Walter Damrosch was delighted with *Tapiola*, writing to Sibelius after the première that it was ‘one of the most original and fascinating works from your pen... No one but a Norseman could have written this work. We were all enthralled by the dark pine forests and the shadowy gods and wood-nymphs who dwell therein. The coda with its icy winds sweeping through the forest made us shiver.’

Dong-Suk Kang came to the attention of the public by winning the San Francisco Symphony and the Merriweather Post Competitions in the USA. He now enjoys an international career including performances with major orchestras at festivals and in solo recitals both in Europe and the USA. He has also won top prizes in the Montreal, Carl Flesch and Queen Elisabeth competitions among others. For BIS he has also recorded Nielsen’s *Violin Concerto* (BIS-CD-454), Grieg’s *Violin Sonatas* (BIS-CD-647) and works by Sibelius for violin and orchestra (BIS-CD-472).

The **Lahti Symphony Orchestra (Sinfonia Lahti)** was founded in 1949 to maintain the traditions of the orchestra established in 1910 by the society Lahti Friends of Music. In recent years the orchestra has developed into one of the most notable in the Nordic countries under the direction of its conductor Osmo Vänskä (chief guest conductor 1985-88, chief conductor since 1988). It has won the renowned *Gramophone* Award and other international accolades for its recordings of the original versions of the Sibelius *Violin Concerto* (BIS-CD-500) and the original version of the *Fifth Symphony* (BIS-CD-800), the Grand Prix of the Académie Charles Cros (1993) for its recording of the complete score to Sibelius’s *Tempest* (BIS-CD-581) and the Cannes Classical Award (1997) for its recordings of Sibelius’s *Wood-Nymph* (BIS-CD-815) and original version of the *Fifth Symphony* (BIS-CD-800). As well as playing regularly in symphony concerts, opera performances and recordings, the orchestra has an extensive development programme for children’s and youth music. Among the orchestra’s many recordings of modern Finnish music are the complete orchestral works of Joonas Kokkonen and an ongoing series of recordings featuring music by its composer-in-residence, Kalevi Aho.

Sinfonia Lahti presents weekly concerts in the Lahti Concert Hall (architects Heikki and Kaija Siren, 1954) and in the Church of the Cross (Alvar Aalto, 1978); this church is also the venue for all the orchestra’s recordings. From the spring of 2000 the orchestra’s home will be

the purpose-built Sibelius Hall in Lahti. The orchestra also appears regularly in Helsinki and has performed at numerous festivals including the Helsinki Festival, the Helsinki Biennale (contemporary music), the Lahti International Organ Week and the Stockholm New Music festival. The orchestra has toured in Western Europe, the United States and Japan, and also performs regularly in St Petersburg. The Lahti Symphony Orchestra records regularly for BIS.

Osmo Vänskä (b. 1953) began his professional musical career as a respected clarinettist, occupying the co-principal's chair in the Helsinki Philharmonic Orchestra for several years. After studying conducting at the Sibelius Academy in Helsinki, he won first prize in the 1982 Besançon International Young Conductor's Competition. His conducting career has featured substantial commitments to such orchestras as the Tapiola Sinfonietta and Iceland Symphony Orchestra; currently he is music director of the Lahti Symphony Orchestra in Finland and chief conductor of the BBC Scottish Symphony Orchestra in Glasgow. He is increasingly in demand internationally to conduct orchestral and operatic programmes, and his repertoire is exceptionally large – ranging from Mozart and Haydn through the Romantics (including Nordic composers such as Sibelius, Grieg and Nielsen) to a broad span of 20th-century music; his concert programmes regularly include world première performances. His numerous recordings for BIS – many of them with the Lahti Symphony Orchestra – continue to attract the highest acclaim.

DDD

RECORDING DATA

Recording data: [1, 3] June 1999; [2] January 1999; [4] September 1997; [5] May 1995; [6] September 1992; [7–9] April 1992; [10, 13] August 1997; [11, 12] June 1998 at the Church of the Cross (Ristinkirkko), Lahti, Finland

Recording producers: [1–5, 10, 13] Robert Suff; [6] Robert Suff and Ingo Petry; [7–9] Robert von Bahr; [11, 12] Ingo Petry

Sound engineers: [1–6, 10, 13] Ingo Petry; [11, 12] Dirk Lüdemann. Recording engineer [7–9]: Robert von Bahr

Digital editing: [1, 3] Martin Nagorni; [2, 5, 13] Jeffrey Ginn; [6–9] Siegbert Ernst; [4, 10] Jens Jamin; [11, 12] Thore Brinkmann

Recorded digitally using Neumann microphones

BOOKLET AND GRAPHIC DESIGN

Cover text: © BIS 2000, condensed from originals by Andrew Barnett, Fabian Dahlström, Elja Kurki and Tero-Pekka Henell

Translations: Tero-Pekka Henell (Finnish); Julius Wender (German); Arlette Lemieux-Chéné (French)

Front cover photograph: Koli, Finland

Photographs of Osmo Vänskä and the Lahti Symphony Orchestra: © Eastpress Oy / Seppo J. J. Sirkka

Typesetting, lay-out: Andrew Barnett, Compact Design Ltd, Saltdean, Brighton, England

Colour origination: Studio Colour, Leeds, England

BIS CDs can be ordered from our distributors worldwide.

If we have no representation in your country, please contact:

BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden

Tel.: +46 8 544 102 30 Fax: +46 8 544 102 40

info@bis.se www.bis.se

Jean Sibeliuksen ehkä kuuluisin sävellys *Finlandia* on peräisin isänmaallisesta kuvaelmasarjasta, jota kutsutaan *Sanomalehdistön Päivien musiikaksi*. Se on vuodelta 1899, jolloin Suomi-teoriassa Venäjän keisarikunnan autonominen suuriruhtinaskunta – joutui todistamaan itsemääriämisoikeutensa vähittäistä murenemista. Virallisesti kuvaelmasarjan esitys ilmoitettiin järjestettävän Sanomalehdistön eläkerahaston avustamiseksi, mutta sen todellinen tarkoitus oli tukea vapaata lehdistöä, joka taisteli itsenäisyytensä puolesta juuri käynnistettyä venäläistä sensuuria vastaan. Sibelius johti sarjan kantaesityksen marraskuun neljänteen 1899. Esityksen suuren loppuhuipennuksen musiikki, joka nykyään tunnetaan nimellä *Finlandia*, kuvasi 1800-luvun tapahtumia; finalin nimenä oli *Suomi herää*. Musiikki on kaikkinensä Sibeliuksen omaa; hän ei käyttänyt siinä perinteisiä sävelmiä tai kansanmusiikkia. Sibelius muokkasi *Suomi herää*-osan loppujaksosta hyvin tehokkaan, itsenäisen konserittikappaleen vain vähäisin muutoksin. *Finlandia*-nimestä hän sai ehdotuksen eräältä ihailijaltaan, joka tuolloin halusi vielä pysyä nimettömänä. Hän oli Axel Carpelan, joka parinkymmenen vuoden ajan, aina kuolemaansa asti, oli tukeva ja kannustava Sibeliusta. Tästä ystävyyskuhteesta tuli erittäin tärkeä myös Sibeliuksen kehitykselle säveltäjänä. Koska Suomi oli edelleen osa Venäjän valtakuntaa, *Finlandia*-nimen käyttö olisi usein ollut uskallettua. Teoksesta käytettiinkin sen konserttiesityksissä neutraalimpia nimiä kuten "Impromptu".

Kesällä 1893 Sibelius ryhtyi työstämään suunnitelmaa *Kalevalaan* perustuvasta oopperasta *Veneen luominen*. Ooppera ei tullut koskaan valmiiksi, mutta moni sen musiikillisista aiheista päätyi *Lemminkäis-sarjaan*, opus 22. *Veneen luomisen* ajatellusta alkusoitosta tuli sarjan kuuluisin osa, *Tuonelan joutsen*. Partituurin ensimmäisessä painoksessa oli seuraavanlainen ajatuksia herättävä selvitys: "Tuonelaa, Kuoleman valtakuntaa, suomalaisen jumalaistaruston Helvettiä, ympäröi suuri joki, jonka vuolaassa, mustassa virrassa lipuu majesteettinen Tuonelan joutsen, laulaen". *Tuonelan joutsenen* pääosassa on Sibeliuksen sävelrunoelmille ainutlaatuisella tavalla englannintorvi, jolle säveltäjä antaa miltei kuin konsertton solistikin aseman. Soitinnsa on valtaosaltaan tummaa: poissa ovat huilut, klarinetit (paitsi bassoklarinetti) sekä trumpetit, ja oboeikin soittaa vain kahdesti vahvistaen englannintorven sanomaa. Huomionarvoista on, että kontrabassoilla on soittamista vain 24 tahdin ajan. Lisäväriä tuo harppu, joka luo sointiin aavemaisuutta täyden jousiston (esitysmerkintöinä *col legno* ja *ppp*) vastapainoksi.

Kansanvalistusseura järjestämien Vaasan laulujuhlien ulkoilmakonsertissa vuoden 1894 kesäkuun 21. päivänä kuultiin Armas Järnefeltin, Sibeliuksen lankomiehen, sävelrunoelma *Korsholma* sekä Sibeliuksen itsensä *Improvisaatio* orkesterille. Ilmeisesti jälkimmäinen teoksesta valmistui juuri ja juuri ajoissa, sillä säveltäjää oli työllistänyt kantaatti Helsingin yliopiston

tohtorin- ja maisterinvihkiäisiin 31.5.1984. Järnefeltin *Korsholma* on suuri, vapaamuotoinen teos, jossa on viittauksia suomalaiseen kansanmusiikkiin ja sykähdyttävä loppunousu "Jumala onpi linnamme" -virren sävelin; alkuperäisessä orkesteriasussaan (jossa säveltäjä vaati peräti kuutta trumpettia) se olikin erityisen hyvä ulkoilmakappale. Järnefeltin isänmaallinen sävelrunoelma sai innostuneeman vastaanoton kuin Sibeliuksen suhteellisen lyhyt, lyrrinen kappale, jonka hän sitten heti vetikin takaisin kirjoituspöydälleensä. Seuraavan vuoden huhtikuun 13. päivänä Sibeliuksen *Improvisaatio* putkahtikin uudistettuna konserttiohjelmaan Helsingissä nimellä **Kevätlaulu**, opus 16; säveltäjä teki siihen vielä tarkennuksia vuonna 1902 ennen sen painamista seuraavana vuonna. Teos on yksinkertaisempi eikä niin syvälinen kuin jotkin Sibeliuksen tämän aikakauden muista orkesteriteoksista – esimerkiksi *Lemminkäis-sarja* tai *Metsänhaltija* – mutta sen sijaan siinä on jotakin hänen varhaisen kamari-musiikkiteostensa tai opuksen 24 piano-kappaleiden miltei nerokkaasta melodisesta välittömyydestä.

Sanomalehdistön päivien musiikki, josta Finlandia on peräisin, oli Sibeliukselle toinen historiaan perustuvan näyttämöteoksen sävellystyö. Vuoden 1893 marraskuun 13. päiväksi Viipuri-lainen osakunta ja Keisarillinen Aleksanterin-Yliopisto olivat järjestäneet arpajaisiltamat, josta tuli Helsingin seurapiirien vuoden kohokohta. Sali oli tupaten täynnä ja moni halukas joutui käänymään ovelta tyhjin toimin takaisin. Illan tärkein ohjelmanumero oli Karjalan historiasta kertova kuvaelmasarja. Sibelius kokosi laajasta näyttämömusiikistaan sittemmin kolmiosainen **Karelia-sarjan**, joka päättyy *Alla marciaan*. Kuvaelmamusiikissa se oli sen sijaan viidennen kuvaelman toisessa jaksossa, jonka tapahtumat sijoittuvat vuoteen 1580; sotapäällikkö Pontus De la Gardie antaa suunnata kanuunansa kohti Käkisalmen kaupunkia, jonka valtaukseen jälkeen musiikki soi. Tämän levyn alkuperäinen laitos on miltei samanlainen kuin konserttiversio, vain sointujen äänet eroavat siitä paikoin.

Kreivittären muotokuva, yksi Sibeliuksen monista melodraamoista, valmistui vaasalaisen naisyhdistyksen tilauksesta ja sai kantaesityksensä kansankorkeakoulun hyväksi järjestetyissä arpajaisiltamissa 6.1.1907. Musiikki säestää alunperin runoa *Porträetterna (Muotokuvia)*, jonka oli kirjoittanut ruotsalainen runoilija Anna Maria Lenngren (1754-1817) ja jota oli sittemmin laajentanut Zachris Topelius (1818-1898). Kantaesityksessä runon lausui ilmeisesti kolme naisyhdistyksen jäsentä. Lyhyt, tunnelmallinen **Kreivittären muotokuva** on sävelletty jousiorkesterille. Tämä aiemmin tuntematon sävellys julkaistiin vasta vuonna 1994.

Sibelius johti seitsemänneksi sinfoniansa kantaesityksen Tukholmassa 24.3.1924. Saman vuoden syksyllä hän johti teoksen viidessä loppuunmyydystä konsertissa loistavalla menestyksellä Kööpenhaminassa. Niinpä Kööpenhaminan Det Kongelige Teater ja Wilhelm Hansenin

kustantamo tarjosivat hänelle suurta tilaustyötä: häntä pyydettiin säveltämään musiikki Shakespeareen näytelmään *Myrsky*. Tämä värikylläinen satunäytelmä, jossa luonnonvoimat, mystiikka ja ihmisielen syöverit siinä missä ihmisyyskin kohtaavat, innoitti tavattomasti 60-vuotiasta Sibeliusta: mestari näki itsensä näytelmän taikahenkenä Prosperona, joka tyytyväisenä ihailee salaperäistä voimaansa. Sibelius kirjoitti kaikkiaan 35 musiikkinumeroa tanskankieliseen produktioon, jonka kantaesitys oli 16.3.1926. Myöhemmin hän työsti partituuria ja tiivisti sitä niin, että konserttikäyttöön siitä saatui alkuosio ja kaksi orkesterisarjaa. Tällä levyllä kuulemme kuudennen kuvaelman avausmusiikin kolmannesta näytöksestä. Musiikki kuvaaa Prosperon petollista veljeä Antoniota, joka havittelee anastavansa vallan Napolin kuninkaalta (Sibelius muokkasi musiikin loppustreton toisen konserttisarjan päätösosaksi, nimellä *Tanssikohtaus*). Antonio suunnittelee Sebastianin kanssa uutta tapaa murhata länninherransa, Napolin kuningas Alonso. Kummalliset paholaiset kattavat herroille oivallisen herkkupöydän.

Vuonna 1929, kamppaillessaan kahdeksannen sinfoniansa luomistyössä, Sibelius kirjoitti useita pikkuappaleita: *Viisi luonnosta pianolle* (opus 114) sekä kaksi kokoelmaa viuluminatiyreja (opukset 115 ja 116). Todennäköisesti samana vuonna hän sävelsi pientä *Sarjaa viululle ja jousiorkesterille*. Käsikirjoituspartituurin hän kirjoitti ruotsiksi "Skizz. Omarbetas" ("Luonnos. Muokattava!") – eikä säveltäjä kuullut koskaan teoksensa esitystä. Kantaesityksessä vastasivatkin sitten Sibeliuksen syntymän 125-vuotisjuhlapäivänä 8.12.1990 viulutaiteilija John Storgård ja Osmo Vänskän johtama Lahden kaupunginorkesteri, minkä jälkeen nuotti kustannettiin. Tämä viehättävä, maalaishenkinen teos muistuttaa enemmän mestarin varhaisempia kuutta humoreskia (opukset 87 ja 89) kuin hänen vuoden 1929 opuksiaan. Hän kirjoitti kolmen osan nimet englannin kielessä, ilmeisesti siksi, että hän oli tarjonnut niitä newyorkilaiselle kustantajalle Carl Fischerille painettavaksi – turhaan.

Jean Sibeliuksen työskennellessä vuonna 1903 *viulukonserttonsa* kimpussa, hänen lankonsa Arvid Järnefelt pyysi häntä säveltämään musiikkia uuteen näytelmäänsä *Kuolema*. Siinä yhdistyvät monenlaiset ainekset: aatteellisuus, symbolismin ajatukset, uni, kuolema ja satumainen ilmapiiri. Järnefeltin näytelmä, johon Sibelius oli säveltänyt kuusi musiikkinumeroa, sai kantaesityksensä Suomen Kansallisteatterissa Helsingissä vuoden 1903 joulukuun toisena päivänä. Ensi-illalla orkesteria johti säveltäjä itse. Näytelmän alussa sairas nainen nukkuu vuoteella ja hänen pieni poikansa Paavali valvoo vuoteen vieressä. Unessaan äiti näkee tanssijoita. Näytelmäkirjailijan ohjeiden mukaan ”alkaa kuulua hiljaista viuluorkesterin soittoa, joka valon mukana selvenee ja muodostuu vihdoin sulavaksi valssisäveleksi”. Tanssijat täyttävät huoneen ja he tanssivat äidin kanssa, ensiksi rauhallisesti, sitten koko ajan riehakkaammin. Musiikki päättyy,

kun Kuolema kolkuttaa oveen kolmasti tullakseen hakeamaan Äitiä mukaansa hänen edesmenneen puolisonsa hahmossa. Myöhemmin Sibelius muokkasi ensimmäisen musiikkinumeron ja antoi sille nimen *Valse triste*. Kappale kustannettiin vuonna 1904 ja se saavutti pian laajaa mainetta kautta maailman.

Jean Sibelius sävelsi vuonna 1905 Helsingin Svenska teaternin tilauksesta näytelmämusiikin belgialaisen kirjailijan Maurice Maeterlinckin (1862-1949) näytelmään *Pelléas ja Melisande*. Vuonna 1893 Pariisissa kantaesityksensä saanutta näytelmää pidetään symbolismin merkkiteoksena, jossa keskiaikaisen unen ja fantasiän maailmat kohtaavat. Sama kertomus innoitti Debussyn säveltämään kuuluisan oopperansa, Schönbergin sävelrunonsa ja Faurén näytelmämusiikkinsa. Sibelius kirjoitti näytelmään kymmenen musiikkinumeroa ja hän teki niihin vain vähäisiä muutoksia ennen kuin teos painettiin ja julkaistiin orkesterisarjana konserttikäytöö varten. Näytelmän ja Sibeliuksen musiikin kantaesitys oli Svenska teaternissa 17.3.1905. Musiikin esitti Filharmonisen seuran muusikoista koottu yhtye, ja ensi-illassa johtajana oli säveltäjä itse. Sibelius sävelsi valoisan ja iloisentä välisoiton johdannoksi kohtaukseen, jossa Pelléas ja Mélisande tapaavat linnassa ja sopivat uudesta, salaisesta tapaanisesta puistossa. Orkesterisarjan viimeinen osa, *Mélisanden kuolema*, on näytelmän viimeisen kohtauksen alkusoitto.

Seitsemännän sinfoniansa ilmestymisen jälkeiset vuodet Sibelius työskenteli kahdeksannen parissa. Hän sai partituurin melko varmasti valmiiksi, mutta tuhosи sen ennen kuin teosta voitiin esittää. *Tapiola*, jonka säveltäjä kirjoitti suurimmaksi osaksi Italiassa vuoden 1926 maalishuhtikuussa, osoittautui sittemmin hänen viimeiseksi merkittäväksi orkesterisävellyksekseen. Kantaesityksen johti Walter Damrosch – joka oli tilannut teoksen ja jolle säveltäjä sen omisti – New York Symphonic Societyn orkesterin konsertissa saman vuoden jouluun 26. päivänä. Suomalaisessa jumalarustossa Tapio on metsän jumala ja Tapiola hänen valtakuntansa. Sibelius toimitti lyhyen, suorasanaisen selvityksen teoksen nimistä kustantaja Breitkopf & Härtelille, joka säveltäjän luvalla muutatti tekstin nelisäkeeksi ja painoi sen partituriin:

*On metsät Pohjalassa sankat, tummat,
ne ikisalat, haaveet hurjat loi.
Asunnot Tapion on siellä kummat,
haltiat väikkyy, hämyn äänét soi.*

Tapiola on yksi Sibeliuksen pisimmistä sinfonisista runoista. Teemat ovat suppeita ja niin läheisessä suhteessa toisiinsa, että monet arvioijista ovat päätyneet pitämään teosta yksiteimisenä. Sibeliuksen mittapuun mukaan soitinnus on suorastaan tuhlaavaista, sillä mukana ovat

myös piccolo, englannintorvi, bassoklarinetti ja kontrafagotti; tosin ainoina lyömäsoittimena on patarummut eivätkä harppu tai piano ole mukana. Yhtä merkille pantavaa on Sibeliuksen tempon ja perussykkeen käsittely: ilman nuottia kuulija olettaisi lähes varmasti, että tempo on pohjimiltaan hidas, mutta tosiasiassa, ensimmäistä kahtakymmentä tahtia (*largamente*) lukuunottamatta, tempo vaihtelee keskeisen *allegro moderato* ja täyssin kehittyneen *allegro* välillä. Toinen hätkähdyttävä piirre on, että teos pysyttelee lähes täydelleen mullisävellajissa lopputahtien seesteiseen, pidätettyyn H-duuri-sointuun asti.

Walter Damrosch oli äärimmäisen ilahdunut *Tapiolasta*. Hän kirjoitti säveltäjälle kantaesityksen jälkeen: "Tapiola on mielestääni yksi omaleimaismaisimmista ja kiehtovimmissa teoksistani. (...) Kukaan muu kuin pohjoismaalainen ei olisi voinut kirjoittaa tätä teosta. Hämärät mäntymetsät varjomaisine jumalolentoineen ja metsänneitoineen lumosivat meidät. Kooda, jossa jäinen tuuli viuhuu läpi metsän, sai meidät värisemään".

Dong-Suk Kang tuli suuren yleisön tietoisuuteen voittuaan San Francisco- ja Merriweather Post -kilpailut Yhdysvalloissa. Hän voi nyt nauttia kansainvälisestä urasta, joka käsittää muiden lisäksi huomattavia festivaali- ja sooloesiintymisiä sekä Euroopassa, että Yhdysvalloissa, sekä myös yhteistyötä tunnetuimpien orkestereiden kanssa. Sittemmin on hän myös voittanut palkintoja Montreal-, Carl Flesch- ja Kuningatar Elisabeth -kilpailuissa. BIS-levy-yhtiölle hän on Göteborgin sinfoniaorkesterin kanssa aiemmin levyttänyt Nielsenin *viulukonsertton* (BIS-CD-370) ja Sibeliuksen lyhyempiä kappaileita viululle ja orkesterille (BIS-CD-472) sekä Griegin *viuluso- naatteja* (BIS-CD-647).

Sinfonia Lahti (Lahden kaupunginorkesteri) perustettiin vuonna 1949 vaalimaan vuonna 1910 toimintansa aloittaneen Lahden Musiikinystävien orkesterin perinteitä. Kapellimestari Osmo Vänskän johdolla (päävierailija 1985-88, taiteellinen johtaja 1988-) orkesterista on tullut yksi Pohjoismaiden merkittävimmistä. Se on voittanut useita kansainvälisiä levypalkintoja, *Gramophone Award*n vuosina 1991 (Sibeliuksen *viulukonsertton* alkuperäisversion ensilevytyys, BIS-CD-500) ja 1996 (Sibeliuksen *viidennen sinfonian* alkuperäisversion ensilevytyys, BIS-CD-800), vuonna 1993 Académie Charles Crosin Grand Prix du Disques (Sibeliuksen *Myrskyn* kokonaislevytyys, BIS-CD-581) sekä vuonna 1997 Cannes Classical Awardin kahdesta levystään (Sibeliuksen *Metsänhaltijan* ensilevytyys, BIS-CD-815; *viidennen sinfonian* alkuperäisversion ensilevytyys, BIS-CD-800), minkä lisäksi orkesteri on saanut lukuisia muita kansainvälisiä ja

kansallisia tunnustuksia. Sinfonia Lahti on levyttänyt erittäin paljon uutta suomalaista musiikkia: jo valmiina on orkesterin kunniajäsenen Joonas Kokkosen orkesterituotannon kokonaislevytyks ja tekeillä mm. orkesterin oman säveltäjän Kalevi Ahon tuotannon taltionti BIS-yhtiölle.

Sinfonia Lahti esiintyy säännöllisten sinfoniakonserttien ohella oopperaorkesterina, minkä lisäksi sillä on oma, mittava lasten ja nuorten musiikkivatsusohjelma. Viikoittaiset konserttinsa orkesteri pitää Lahden konserttitalossa (arkkitehdit Heikki ja Kaija Siren, 1954) sekä Ristinkirkossa (Alvar Aalto, 1978), jossa tehdään myös kaikki levytykset. Keväästä 2000 orkesteri työskentelee omassa, uudessa kotitalissaan, varta vasten rakennetussa Sibelius-talossa Vesijärven rannalla. Orkesteri esiintyy säännöllisesti Helsingissä, ja se on konsertoinut useilla musiikkijuuhilla, mm. Helsingin Juhlaviikoilla, uuden musiikin Helsinki Biennalessa, Lahden kansainvälisellä Urkuviikkolla sekä Stockholm New Music -festivaalilla. Orkesteri on tehnyt konserttimatkoja Keski-Eurooppaan, Yhdysvaltoihin ja Japaniin minkä lisäksi se on usein esiintynyt myös Pietarissa. Sinfonia Lahti on 1980-luvun lopulta lähtien levyttänyt BIS:lle kaikkiaan jo yli 30 levyä.

Osmo Vänskän (s. 1953) musiikillinen ammattiura alkoi klarinetistina, ja hän toimi useita vuosia mm. Helsingin kaupunginorkesterin klarinettiryhmän varaanjohtajana. Opiskeltuaan orkesterinjohtoa Sibelius-Akatemiassa hän voitti vuonna 1982 Besançonin kansainväisen kapellimestarikilpailun. Hän on vierailut laajalti, Euroopan lisäksi mm. Japanissa, Yhdysvalloissa ja Australiassa. Hän on ollut vuodesta 1988 Sinfonia Lahden taiteellinen johtaja ja on nykyään myös Glasgowssa toimivan BBC Scottish Symphony Orchestran ylikapellimestari. Hän on työskennellyt ylikapellimestarina myös Tapiola Sinfoniettassa ja Islannin sinfoniaorkesterissa.

Osmo Vänskän yhä tihentyvät kansainväliset vierailut vievät häntä usein johtamaan sinfoniaorkestereiden lisäksi myös oopperaa. Hänen ohjelmistonsa on poikkeuksellisen laaja: hän on tunnettu niin Mozartin ja Haydnin kuin suurten romantikkojenkin, erityisesti pohjoismaisten suurnimien Griegin, Nielsenin ja Sibeliuksen musiikin tulkinnoista, minkä lisäksi hän johtaa jatkuvasti oman aikamme musiikkia – hänen ohjelmistossaan on vuosittain useita suomalaisten ja kansainvälisten säveltäjien kantaesityksiä. BIS-levymerkillä Osmo Vänskä on levyttänyt säännöllisesti sekä Sinfonia Lahden että useiden muiden orkestereiden kapellimestarina.

Der Ursprung von *Finlandia* ist in einer Serie patriotischer Tableaus zu finden, der *Musik zu den Pressefeiern* aus dem Jahre 1899, einer Zeit, in der Finnland – ein theoretisch autonomes Großherzogtum im Russischen Kaiserreich – ein allmähliches Zerbröckeln der Selbstbestimmungsrechte erlebte. Offiziell wurden die Tableaus als Hilfe für die Pensionskasse der Presse veranstaltet, aber der wirkliche Zweck war die Unterstützung einer freien Presse, die darum kämpfte, trotz der zunehmenden russischen Zensur unabhängig zu bleiben. Sibelius dirigierte die Premiere am 4. November 1899. Was wir heute als *Finlandia* kennen, war das große Finale der Vorstellung, wo Ereignisse des 19. Jahrhunderts unter dem Titel *Finnland erwacht* geschildert wurden. Es handelt sich durchwegs um Originalmusik; Sibelius benutzte für keines der Themen traditionelle Melodien oder Volksmusik. Er mußte den Schlußteil des Stücks nur leicht revdieren, um aus *Finnland erwacht* ein sehr effektvolles, freistehendes Konzertstück zu machen. Der Titel *Finlandia* wurde von einem Bewunderer vorgeschlagen, der damals anonym bleiben wollte. Dieser Förderer war Axel Carpelan, der bis zu seinem Tod zwanzig Jahre später Sibelius stützen und anregen sollte, und dessen Freundschaft für Sibelius' kompositorische Entwicklung äußerst wichtig war. Während Finnland noch Teil des russischen Kaiserreichs war, mußte man manchmal bei den Aufführungen einen neutraleren Titel verwenden, wie *Impromptu*.

Im Sommer 1893 begann Sibelius die Arbeit an einer Oper mit dem Titel *Veneen luominen* (*Der Bau des Bootes*), mit dem finnischen Nationalepos *Kalevala* als Basis. Die Oper wurde nie vollendet, aber viele der musikalischen Gedanken wurden in die *Leminkäinen-Suite* op. 22 übertragen. Die Ouvertüre zum *Bau des Bootes* wurde zum berühmtesten Satz der Suite, *Der Schwan von Tuonela*. Die erste Ausgabe der Partitur des *Schwans von Tuonela* enthielt die folgende Beschreibung: „Tuonela, das Reich des Todes – die Hölle der finnischen Mythologie –, ist von einem breiten Fluß mit schwarzem Wasser und reißendem Lauf umgeben, auf dem der Schwan von Tuonela majestätisch und singend dahinzieht.“ Das Stück hat ein solistisches Englischhorn, das – einzigartig unter Sibelius' Tondichtungen – fast wie der Solist eines Konzerts behandelt wird. Die Orchestration ist vorwiegend dunkel – Sibelius läßt die Flöten, Klarinetten (bis auf die Baßklarinette) und Trompeten weg, und die Oboe spielt nur zweimal, mit der einzigen Aufgabe, die Linie des Englischhorns zu verstärken. Bemerkenswerterweise spielen die Kontrabässe nur 24 Takte lang. Die Harfe sorgt für eine zusätzliche Farbe; wenn sie den gesamten Streichern im *Col legno* und *ppp* gegenübergestellt wird, entsteht ein unheimlicher Klang.

Zu den Werken, die bei einem Freilichtkonzert bei einem von Kansanvalistusseura (Gesellschaft für Volkserziehung) am 21. Juni 1894 in Vaasa an der finnischen Westküste Veranstalteten Chorfestival uraufgeführt wurden, gehörten die Tondichtung *Korsholm* von Armas Järnefelt –

Sibelius' Schwager – und eine „Improvisation“ für Orchester von Sibelius. Offensichtlich schaffte es Sibelius – der mit dem Komponieren einer Kantate für die Promotionsfeier der Helsinkier Universität am 31. Mai 1894 beschäftigt war – gerade noch, das Stück rechtzeitig fertigzustellen. *Korsholm* ist ein großes, rhapsodisches Werk mit Andeutungen finnischer Volksmusik, mit einem mitreißenden Choral als Schluß; außerdem ist es in der Originalorchestration (mit insgesamt sechs Trompeten) außerordentlich geeignet für Aufführungen im Freien. Järnefels patriotische Tondichtung wurde mit mehr Enthusiasmus begrüßt als Sibelius' relativ kurzes, lyrisches Stück, das er anschließend zurückzog. Am 13. April des folgenden Jahres erschien aber Sibelius' Improvisation bei einem Konzert in Helsinki in revidierter Form unter dem Titel *Frühlingslied* op. 16; weitere Revisionen wurden 1902 vorgenommen, bevor das Werk 1903 gedruckt wurde. Das Stück ist weniger komplex und tiefgründig als manche andere Orchesterwerke von Sibelius aus dieser Zeit, wie die *Lemminkäinen-Suite* oder die *Waldnymphe*; dafür hat es etwas von der unschuldigen, fast naiven Frische, die man in seiner frühen Kammermusik oder den Klavierstücken op. 24 findet.

Die *Musik zu den Pressefeiern*, welcher *Finlandia* entnommen ist, war Sibelius' zweite Partitur für ein Historienspiel. Am 13. November 1893 hatte der Viborger Studentenverband der Kaiserlichen Alexander-Universität in Helsinki eine Lotteriesoiree veranstaltet, als Höhepunkt der Saison im Helsinkier Soziätatsleben. Der Saal war übervoll, viele mußten an der Tür kehrt machen. Die Hauptnummer des Abends waren einige Tableaus, die Ereignisse aus Kareliens Geschichte darstellten. Die dreisätzige *Karelia-Suite* wurde später aus der Musik zu diesem Historienspiel zusammengestellt, und *Alla marcia* ist der letzte Satz. Das Stück stammt aus dem zweiten Teil des fünften Tableaus, das 1580 spielt; es wurde unmittelbar nach einer Szene gespielt, die beschreibt, wie der Oberbefehlhaber Pontus De la Gardie seine Kanonen auf die Stadt Kexholm richten läßt, die er eroberte. Die hier gehörte Originalfassung ist mit der üblichen Konzertfassung nahezu identisch, obwohl manche Akkorde anders instrumentiert sind.

Das Konterfei der Gräfin – eines von mehreren Melodramen von Sibelius – wurde als Auftragswerk für den Vaasaer Frauenverein geschrieben und am 6. Januar 1907 bei einem Lotterieabend zugunsten des Ausbildungszentrums für Erwachsene in Vaasa erstmals aufgeführt. Ursprünglich begleitete das Stück die Rezitation des Gedichts *Porträterra* (*Die Portraits*) der schwedischen Dichterin Anna Maria Lenngren (1754-1817) in einer vom finnischen Dichter Zachris Topelius (1818-98) erweiterten Fassung. Das Gedicht wurde von drei Damen rezitiert, die vermutlich Mitglieder des Frauenvereins waren. *Das Konterfei der Gräfin* ist für Streichorchester orchestriert und ist ein kurzes, stimmungsvolles Stück. Diese bis dahin unbekannte

Komposition wurde erst 1994 veröffentlicht.

Sibelius dirigierte die erste Aufführung seiner *siebten Symphonie* in Stockholm am 24. März 1924. Im Herbst dirigierte er das Werk fünfmal in Kopenhagen vor vollen Häusern und bei großem Beifall. Daraufhin boten ihm das Kgl. Theater in Kopenhagen und der Verleger Wilhelm Hansen einen großen Auftrag: Musik zu Shakespeares Drama *Der Sturm* zu komponieren. *Der Sturm* ist ein farbenprächtiges Märchen, in welchem die Kräfte der Natur, die Mystik, die Strudel des menschlichen Denkens und die Vergeistigung sich begegnen; der Stoff übt eine enorme Anziehungskraft auf den sechzigjährigen Sibelius aus, der sich selbst in der Gestalt des Zauberers Prospero sehen konnte, dessen mystische Kräfte er zufrieden bewunderte. Sibelius schrieb insgesamt 35 Nummern für eine Aufführung des Stücks in dänischer Sprache, deren Premiere am 16. März 1926 stattfand. Später überarbeitete und verdichtete Sibelius die Musik in ein Vorspiel und zwei Orchestersuiten. Auf dieser CD hören wir die Anfangsmusik aus Akt III, Szene 6, wo Prosperos trügerischer Bruder Antonio, der Usurpator des Throns von Neapel, geschildert wird (das abschließende Stretto wurde später als letzter Satz der zweiten Suite bearbeitet, wo der Titel *Tanzeepisode* lautet). Antonio heckt mit Sebastian eine Verschwörung aus, um ihren Herrscher Alonso, den König von Neapel, zu ermorden. Seltsame Geister servieren den Adligen ein Bankett.

Während Sibelius 1929 mit seiner achten Symphonie kämpfte, schrieb er zahlreiche kleinere Stücke: fünf *Esquisses* (op. 114) für Klavier und zwei Hefte Miniaturen für Violine (op. 115 und 116). Es ist höchst wahrscheinlich, daß die *Suite für Violine und Streichorchester* im selben Jahr geschrieben wurde. Das Manuskript war beschriftet „Skizze. Zu bearbeiten“, und Sibelius hörte nie eine Aufführung davon. Die Erstaufführung wurde 1990 von John Storgårds und dem Symphonieorchester Lahti unter Osmo Vänskä gespielt, wonach die Suite herausgegeben wurde. Dieses ansprechende, pastorale Werk erinnert stilistisch eher an die früheren *Sechs Humoresken* für Violine und Orchester (op. 87 und 89) als an die übrigen kleinen Stücke des Jahres 1929. Sibelius schrieb die drei Satztitel in englischer Sprache, möglicherweise weil er das Werk dem New Yorker Verleger Carl Fischer anbot.

Während Sibelius an seinem *Violinkonzert* arbeitete, bat ihn sein Schwager Arvid Järnefelt im Jahre 1903, für sein neues Stück *Kuolema* (*Der Tod*) Musik zu komponieren. In diesem Stück werden viele Elemente kombiniert: Idealismus, symbolistische Gedanken, Träume, Tod und eine märchenhafte Atmosphäre. Järnefelts *Kuolema* mit sechs musikalischen Nummern von Sibelius wurde am 2. Dezember 1903 am Finnischen Nationaltheater in Helsinki uraufgeführt. Bei der Premiere dirigierte der Komponist selbst das Orchester. Am Anfang des Theaterstücks schlafte eine kranke Frau in ihrem Bett, an dessen Seite ihr kleiner Sohn Paavali sitzt. Im Traum

sieht die Mutter Tänzer. Laut des Textes des Stücks „beginnen wir, das sanfte Spielen von Orchestergeigen zu hören, das, während das Licht heller wird, immer deutlicher wird, um schließlich ein anmutiger Walzer zu werden.“ Die Tänzer füllen den Raum und tanzen mit der Mutter, zunächst ruhig, dann kraftvoller. Die Musik hört auf, als der Tod dreimal an die Tür klopft, in der Gestalt ihres verstorbenen Gatten; er kommt, um die Mutter zu holen. Später arbeitete Sibelius die erste musikalische Nummer als *Valse triste* um, die 1904 gedruckt und später in aller Welt berühmt wurde.

Jean Sibelius komponierte 1905 im Auftrag des Schwedischen Theaters in Helsinki die Musik zum Schauspiel *Pelléas et Mélisande* des flämischen Dichters Maurice Maeterlinck (1862-1949). Maeterlincks Stück, dessen Premiere 1892 in Paris stattfand, genießt das Ansehen eines wichtigen symbolistischen Werks, in welchem wir einer mittelalterlichen Welt aus Traum und Phantasie begegnen. Die Geschichte von Pelléas und Mélisande diente auch als Inspiration für eine berühmte Oper von Debussy, eine symphonische Dichtung von Schönberg und eine Theaterpartitur von Fauré. Sibelius' Original enthält zehn Sätze, und nur wenige Veränderungen wurden vorgenommen, als die Musik als Orchesterpartitur für den Konzertgebrauch veröffentlicht wurde. Die Premiere fand am Schwedischen Theater in Helsinki am 17. März 1905 statt und wurde von einem Ensemble aus dem Orchester der Philharmonischen Gesellschaft unter der Leitung des Komponisten gespielt. Sibelius komponierte die helle, freudige Zwischenaktsmusik als Vorspiel für die Szene, in der Pelléas und Mélisande sich im Schloß begegnen und beschließen, sich im Park heimlich zu treffen. Der letzte Satz der Suite ist *Mélisandes Tod*, das Vorspiel zur letzten Szene des Stücks.

In den Jahren nach dem Erscheinen der *siebten Symphonie* arbeitete Sibelius an einer achten, und es ist fast sicher, daß er die Partitur vollendete, nur um sie zu zerstören bevor sie aufgeführt werden konnte. *Tapiola*, größtenteils in Italien im März/April 1926 geschrieben, sollte somit sein letztes größeres Orchesterwerk werden. Die Uraufführung wurde von Walter Damrosch dirigiert – der den Kompositionsauftrag gegeben hatte, und dem das Werk auch gewidmet wurde – mit dem New York Symphonic Society Orchestra am 26. Dezember desselben Jahres.

In der finnischen Mythologie ist Tapio der Waldgott, Tapiola seine Domäne. Sibelius schickte dem Verleger, Breitkopf & Härtel, eine auf Prosa abgefaßte Erklärung des Titels, und dieser ließ dies (mit Zustimmung des Komponisten) in den folgenden Vierzeiler verwandeln:

*Da dehnen sich des Nordlands düstre Wälder
Uralt – gehemnisvoll in wilden Träumen;
In ihnen wohnt der Wälder großer Gott,
Waldeister weben heimlich in dem Dunkel.*

Tapiola ist eine der längsten Tondichtungen von Sibelius, mit einer Dauer von etwa achtzehn Minuten. Die Themen sind konzis und so nahe miteinander verwandt, daß manche Kommentatoren in die Versuchung geraten sind, das Stück als monothematisch zu betrachten. Nach Sibelius' Maßstäben ist die Orchestration üppig, mit Stimmen für Piccolo, Englischhorn, Baßklarinette und Kontrafagott – das einzige Schlagzeug sind aber die Pauken, und er kommt ohne Harfe und Klavier aus. Bemerkenswert ist auch seine Handhabung des Tempos und des Pulses: ohne Partitur würde der Hörer fast sicher annehmen, daß das Grundtempo ein langsames wäre, aber in Wirklichkeit alterniert das Werk, mit Ausnahme der ersten zwanzig Takte (*Largamente*) zwischen dem Grundtempo *Allegro moderato* tempo und einem ausgewachsenen *Allegro*. Ein weiterer auffallender Zug ist, daß das Stück die ganze Zeit fast ausschließlich in der Molltonart bleibt, bis zu den Schlußtakten – einem ruhigen, ausgehaltenen Akkord in H-Dur.

Walter Damrosch war von *Tapiola* entzückt. Nach der Uraufführung schrieb er an Sibelius, daß es „eines der originellsten und faszinierendsten Werke von Ihnen war... Nur ein Nordländer hätte dieses Werk schreiben können. Wir waren alle gefesselt von den dunklen Föhrenwäldern und den schattenhaften Göttern und Waldnymphen, die drinnen wohnen. Die Coda, mit den eisigen Winden, die durch den Wald fegen, brachte uns das Schaudern.“

Dong-Suk Kang fand in der Öffentlichkeit Beachtung, als er die Wettbewerbe „San Francisco Symphony“ und „Merriweather Post“ in Amerika gewann. Er erfreut sich jetzt einer internationalen Karriere, die Aufführungen mit größeren Orchestern, bei Festivals und bei Soloabenden sowohl in Europa als auch in Amerika umfaßt. Unter anderen gewann er erste Preise beim Wettbewerb in Montreal und bei den Wettbewerben „Carl Flesch“ und „Königin Elisabeth“. Für BIS hat er auch Nielsens *Violinkonzert* (BIS-CD-454), Griegs *Violinsonaten* (BIS-CD-647) sowie Konzertstücke für Violine und Orchester von Sibelius aufgenommen (BIS-CD-472).

Das **Symphonieorchester Lahti** (Sinfonia Lahti) wurde 1949 gegründet, um die Traditionen des 1910 von der Gesellschaft der Lahtier Musikfreunde gegründeten Orchesters aufrechtzuhalten. In den letzten Jahren entwickelte sich das Orchester zu einem der bemerkenswertesten in den skandinavischen Ländern, dies unter der Leitung des Dirigenten Osmo Vänskä (erster Gastdirigent 1985-88, Chefdirigent seit 1988). Es hat aufgrund der Aufnahmen der Originalfassungen von Sibelius' *Violinkonzert* (BIS-CD-500) und *fünfter Symphonie* (BIS-CD-800) den berühmten *Gramophone Award* und andere internationale Auszeichnungen erhalten, aufgrund

der Gesamtaufnahme von Sibelius' *Der Sturm* (BIS-CD-581) den Grand Prix der Académie Charles Cros (1993), und aufgrund der Aufnahmen von Sibelius' *Skogsrådet* (BIS-CD-815) und der Originalfassung der *fünften Symphonie* (BIS-CD-800) den klassischen Preis von Cannes (1997). Das Orchester spielt regelmäßig bei Symphoniekonzerten, Opernaufführungen und Aufnahmen, und es hat außerdem ein umfassendes Entwicklungsprogramm für Musik für Kinder und Jugend. Zu den vielen Aufnahmen des Orchesters von moderner finnischer Musik gehören die gesamten Orchesterwerke von Joonas Kokkonen und eine Serie mit Musik des derzeitigen Composer-in-residence, Kalevi Aho.

Die Sinfonia Lahti gibt allwöchentliche Konzerte im Konzerthaus Lahti (Architekten Heikki und Kaija Siren, 1954) und in der Kreuzkirche (Architekt Alvar Aalto, 1978); in dieser Kirche werden auch sämtliche Aufnahmen des Orchesters gemacht. Ab Frühling 2000 wird die eigens dazu gebaute Sibeliushalle in Lahti das Orchester beheimaten. Das Orchester tritt auch regelmäßig in Helsinki auf und spielt bei zahlreichen Festivals, wie dem Helsinki Festival, der Biennale Helsinki (zeitgenössische Musik), der Internationalen Orgelwoche in Lahti und dem Stockholmer Festival Neuer Musik. Das Orchester unternahm Konzertreisen in Westeuropa und spielt regelmäßig in St. Petersburg. Es macht regelmäßige Aufnahmen für BIS.

Osmo Vänskä begann sein musikalisches Berufsleben als geachteter Klarinettist, während mehrerer Jahre als zweiter Soloklarinettist des Helsinkier Philharmonischen Orchesters. Nach Dirigierstudien an der Sibeliusakademie in Helsinki gewann er den ersten Preis beim Internationalen Wettbewerb für junge Dirigenten in Besançon 1982. Während seiner Dirigentenkarriere widmete er der Tapiola Sinfonietta und dem Isländischen Symphonieorchester viel Zeit; derzeit ist er musikalischer Leiter des Symphonieorchesters Lahti und Chefdirigent des BBC Scottish Symphony Orchestra in Glasgow.

Auf der internationalen Ebene ist er immer mehr gefragt, um Orchester- und Opernprogramme zu dirigieren, und sein Repertoire ist außerordentlich groß – von Mozart und Haydn, über die Romantiker (darunter skandinavische Komponisten wie Sibelius, Grieg und Nielsen), bis zu einer breiten Spanne der Musik des 20. Jahrhunderts; seine Konzertprogramme umfassen regelmäßig Welturaufführungen. Seine zahlreichen Aufnahmen für BIS – viele von ihnen mit dem Symphonieorchester Lahti – ernten immer wieder höchstes Lob.

Finlandia provient d'une série de tableaux patriotiques, la *Musique des célébrations de la presse* datant de 1899, une année où la Finlande – en théorie un grand-duché de l'empire russe – assistait à une érosion graduelle de ses pouvoirs d'autodétermination. La série de tableaux fut officiellement désignée comme une aide au Fonds de Pension de la Presse mais son but véritable était d'apporter son support à la presse libre qui luttait pour rester indépendante malgré la montée de la censure russe. Sibelius dirigea la création le 4 novembre 1899. Ce que l'on connaît maintenant comme *Finlandia* était le grand finale de la présentation où il décrit des événements du 19e siècle et s'intitulait *Le réveil de la Finlande*. La musique est entièrement originale; Sibelius ne développa pas de mélodies traditionnelles ou de musique folklorique dans ses thèmes. Il eut besoin seulement de retoucher légèrement la section finale de la pièce pour faire de *Le réveil de la Finlande* un morceau de concert indépendant très frappant. Le titre *Finlandia* fut suggéré à Sibelius par un admirateur qui, à ce moment, désirait rester anonyme. Ce protecteur était Axel Carpelan qui, jusqu'à sa mort vingt ans plus tard, devait épauler et encourager Sibelius et dont l'amitié fut de la plus grande importance pour le développement de Sibelius comme compositeur. Puisque la Finlande continuait de faire partie de l'empire russe, il était cependant nécessaire d'utiliser un titre plus neutre tel que "Impromptu" quand la pièce était jouée.

A l'été de 1893, Sibelius se mit au travail sur un opéra intitulé *Veneen luominen* (*La construction du navire*) basé sur l'épopée nationale finlandaise, le *Kalevala*. L'opéra ne vit jamais le jour mais plusieurs des idées musicales furent transférées à la *Suite de Lemminkäinen* op. 22. L'ouverture de *Veneen luominen* devint le mouvement le plus connu de la suite, *Le Cygne de Tuonela*. La première édition de la partition du *Cygne de Tuonela* renfermait la description évocatrice suivante: "Tuonela, le pays de la Mort, l'enfer de la mythologie finlandaise, est entouré d'une large rivière aux eaux noires et au courant rapide, sur laquelle le cygne de Tuonela flotte majestueusement en chantant." La pièce présente un solo de cor anglais qui – chose unique dans les poèmes symphoniques de Sibelius – est traité presque comme un soliste de concerto. L'orchestration est de prédominance sombre. Sibelius omet les flûtes, les clarinettes (sauf la clarinette basse) et les trompettes et le hautbois ne joue que deux fois, sa fonction étant seulement d'apporter un support à la ligne de cor anglais. Chose remarquable, les contrebasses ne jouent que dans 24 mesures. De la couleur additionnelle est fournie par la harpe qui, en opposition à l'entièvre section des cordes jouant *col legno* et *ppp*, crée une sonorité sinistre.

Le poème symphonique *Korsholm* d'Armas Järnefelt – le beau-frère de Sibelius – et une "Improvisation" pour orchestre de Sibelius se trouvèrent parmi les œuvres créées lors d'un concert de plein air à un festival choral arrangé par Kansanvalistusseura (la Société pour l'édu-

cation populaire) à Vaasa sur la côte ouest de la Finlande le 21 juin 1894. Il semble que Sibelius – qui avait été occupé à composer une cantate pour les cérémonies des grades à l'université d'Helsinki le 31 mai 1894 – réussit à terminer l'œuvre juste en temps. *Korsholm* est une grande œuvre rhapsodique qui fait allusion à la musique folklorique finlandaise, se terminant par un choral entraînant; de plus, dans sa version originale (qui fait appel à six trompettes), elle convient parfaitement à être jouée dehors. Le poème symphonique patriotique de Järnefelt fut reçu avec un plus grand enthousiasme que la pièce lyrique relativement brève de Sibelius qu'il retira ensuite. Le 13 avril de l'année suivante, l'improvisation de Sibelius refit cependant surface dans une forme révisée à un concert à Helsinki avec le titre de *La tristesse du printemps* op. 16; d'autres révisions furent faites en 1902 avant la publication en 1903. La pièce est moins complexe et profonde que d'autre musique orchestrale de Sibelius à la même époque comme la *Suite de Lemminkäinen* ou *La Nymphe des bois*; elle a plutôt un peu de la fraîcheur mélodique ingénue, presque naïve trouvée dans sa musique de chambre première ou ses pièces pour piano op. 24.

La *Musique des célébrations de la presse*, de laquelle *Finlandia* est tirée, fut la seconde partition de Sibelius pour une reconstruction historique. Le 13 novembre 1893, le Conseil des Etudiants de Viipuri à l'université impériale Alexandre à Helsinki avait arrangé une soirée de loterie, le sommet de la saison dans la vie musicale d'Helsinki. La salle était bondée et bien des gens durent faire demi-tour. La soirée était centrée sur une série de tableaux illustrant des événements de l'histoire carélienne. La *Suite de Karelia* en trois mouvements fut assemblée ensuite à partir de la musique pour cette reconstruction et l'*Alla marcia* en est le dernier mouvement. La pièce provient de la seconde partie du 5e tableau qui se passe en 1580; elle fut jouée immédiatement après une scène illustrant comment le commandant militaire Pontus De la Gardie avait ses canons pointés vers la ville de Käkisalmi, qu'il conquit. La version originale, entendue ici, est presque identique à la version de concert habituelle.

Le *Portrait de la comtesse* – l'un des nombreux mélodrames de Sibelius – fut écrit à la demande de la Société des Femmes de Vaasa et créé à une soirée de loterie au bénéfice du centre de l'éducation des adultes à Vaasa le 6 janvier 1907. La pièce accompagnait originellement la récitation du poème *Porträterra* (*Les Portraits*) du poète suédois Anna Maria Lenngren (1754-1817) dans une version augmentée par l'auteur finlandais Zachris Topelius (1818-1898). Le poème fut récité par trois dames qui faisaient probablement partie de la Société des Femmes. Ecrit pour orchestre à cordes, *Le Portrait de la comtesse* est une brève pièce d'atmosphère. Cette composition auparavant inconnue ne fut pas publiée avant 1994.

Sibelius dirigea la création de sa *septième symphonie* à Stockholm le 24 mars 1924. Cet

automne-là, il la dirigea cinq fois à Copenhague à guichets fermés et avec grand succès. Le Théâtre Royal à Copenhague et l'éditeur Wilhelm Hansen lui offrirent ensuite une commande importante: la composition de la musique pour le drame *La Tempête* de Shakespeare. *La Tempête* est un conte de fées coloré où les pouvoirs de la nature, le mysticisme, les tourbillons de la pensée humaine et la spiritualité se rencontrent; le sujet captiva le compositeur de 60 ans qui pouvait se reconnaître dans le magicien Prospero, admirant avec contentement ses pouvoirs mystérieux. Sibelius écrivit un total de 35 numéros pour une représentation de la pièce donnée en danois; la première eut lieu le 16 mars 1926. Plus tard, Sibelius retravailla et condensa la musique en un prélude et deux suites orchestrales. Sur ce CD, on entend la musique d'ouverture de la sixième scène du troisième acte, qui décrit Antonio, le frère trompeur de Prospero, l'usurpateur du trône de Naples (la strette finale fut ensuite retravaillée pour devenir le dernier mouvement de la seconde suite de concert où elle est intitulée *Episode de danse*). Antonio complète avec Sebastian contre la vie de leur seigneur, Alonso, roi de Naples. Des esprits étranges ("des Formes") servent un banquet pour les nobles.

Tout en luttant sur sa *huitième symphonie*, Sibelius écrivit en 1929 de nombreuses petites pièces: *Cinq Esquisses* (op. 114) pour piano et deux séries de miniatures pour violon (op. 115 et 116). Il est fort probable que la *Suite pour violon et orchestre à cordes* fût écrite la même année. On lit sur le manuscrit: "Esquisse. A être retravaillée" et Sibelius n'en entendit jamais d'exécution. La création fut donnée en 1990 par John Storgård et l'Orchestre Symphonique de Lahti dirigé par Osmo Vänskä, après quoi la suite fut publiée. Le style de cette attrayante œuvre pastorale rappelle plus celui des *Six Humoresques* pour violon et orchestre (op. 87 et 89) que des autres petites pièces de 1929. Sibelius écrivit les titres des trois mouvements en anglais, possiblement parce qu'il les offrit une fois à l'éditeur Carl Fischer à New York.

En 1903, tandis que Sibelius travaillait sur son *concerto pour violon*, son beau-frère Arvid Järnefelt lui demanda de composer la musique pour sa nouvelle pièce *Kuolema (La Mort)*. Dans la pièce, plusieurs éléments sont combinés: idéalisme, pensée symbolique, rêves, mort et une atmosphère de conte de fées. Avec six mouvements musicaux de Sibelius, *Kuolema* de Järnefelt reçut sa première au Théâtre National Finlandais à Helsinki le 2 décembre 1903. Le compositeur dirigeait lui-même l'orchestre à la création. Au début de la pièce, une femme malade dort dans un lit et son petit garçon Paavali est assis à son chevet. Dans son rêve, la mère voit des danseurs. Selon le texte de la pièce, "nous commençons à entendre le jeu tranquille des violons de l'orchestre qui, au fur et à mesure que les lumières s'allument, devient plus clair et tourne finalement en une valse gracieuse." Les danseurs remplissent la chambre et dansent avec la mère,

d'abord calmement puis avec une vigueur accrue. La musique s'arrête quand la Mort frappe trois fois à la porte; sous la forme du mari défunt, elle vient réclamer la mère. Sibelius retravailla plus tard ce premier mouvement musical qui devint *Valse triste*; il fut publié en 1904 et devint finalement célèbre dans le monde entier.

Jean Sibelius composa la musique pour la pièce *Pelléas et Mélisande* du dramaturge belge Maurice Maeterlinck (1862-1949) en 1905 à la demande du Théâtre Suédois à Helsinki. La pièce de Maeterlinck, dont la première avait eu lieu à Paris en 1892, est considérée comme une œuvre symbolique importante présentant un monde médiéval de rêve et de fantaisie. L'histoire de Pelléas et Mélisande est aussi à la source d'un opéra célèbre de Debussy, d'un poème symphonique de Schoenberg et d'une œuvre de théâtre de Fauré. La partition originale de Sibelius renferme dix mouvements et seuls quelques changements furent apportés quand la musique sortit en suite orchestrale pour être jouée en concert. La création de la musique de Sibelius fut donnée au Théâtre Suédois à Helsinki le 17 mars 1905 par un ensemble tiré de l'orchestre de la Société Philharmonique sous la direction du compositeur. Sibelius composa le brillant et enjoué *Entr'acte* comme prélude de la scène où Pelléas et Mélisande se rencontrent dans le château et décident d'un rendez-vous secret dans le parc. Le dernier mouvement de la suite est *La Mort de Mélisande*, le prélude de la dernière scène de la pièce.

Dans les années suivant l'apparition de la *septième symphonie*, Sibelius travailla sur une huitième et il termina presque certainement la partition pour la détruire avant qu'elle ne puisse être jouée. *Tapiola*, écrite en majeure partie en Italie en mars/avril 1926, devait ainsi être sa dernière composition orchestrale substantielle. La création fut donnée par Walter Damrosch – qui avait commandé la pièce et en devint aussi le dédicataire – avec la Société Symphonique de New York le 26 décembre de la même année. Dans la mythologie finlandaise, Tapio est le dieu de la forêt et Tapiola est son domaine. Sibelius fournit une explication en prose du titre à l'éditeur, Breitkopf & Härtel, qui (avec l'approbation du compositeur) publia le quatrain poétique suivant dans la partition:

*Là, s'étendent du Nord les vieilles forêts sombres,
Mystérieuses en leurs songes farouches;
Elles abritent la grande Divinité des bois,
Les Sylvains familiers s'agitent dans leurs ombres.*

Tapiola est l'un des plus longs poèmes symphoniques de Sibelius avec une durée d'environ 18 minutes. Les thèmes sont concis et si intimement reliés l'un à l'autre que plusieurs commentateurs ont essayé de voir la pièce comme monothématique. D'après les mesures de Sibelius, la

partition est riche, incluant des parties pour piccolo, cor anglais, clarinette basse et contrebasson, quoique la seule percussion requise soit les timbales et qu'il n'y ait ni harpe ni piano. Le traitement du tempo et de la pulsation de Sibelius est tout aussi remarquable: sans partition, un auditeur serait presque certain que le tempo fondamental est lent mais, en fait, à l'exception des 20 premières mesures (*Largamente*), l'œuvre alterne entre un tempo fondamental *Allegro moderato* et un *Allegro* déterminé. Un autre trait frappant est que la pièce reste presque exclusivement dans la tonalité mineure jusqu'aux mesures finales – un accord serein soutenu de si majeur.

Walter Damrosch fut ravi par *Tapiola*, écrivant à Sibelius après la création que c'était "l'une des œuvres les plus originales et fascinantes qui aient coulé de votre plume... Personne d'autre qu'un Nordique aurait pu écrire cette œuvre. Nous fûmes tous ensorcelés par les sombres forêts de pins ainsi que les dieux et nymphes des bois ombragés qui y habitent. Avec ses vents glacials qui balayaient la forêt, la coda nous a fait frissonner."

Dong-Suk Kang s'attira l'attention du public en gagnant les compétitions de l'Orchestre de San Francisco et du Merriweather Post aux Etats-Unis. Il fait maintenant une carrière internationale; on l'entend avec des orchestres majeurs, à des festivals et lors de récitals en Europe comme aux Etats-Unis. Il a également gagné des prix aux compétitions de Montréal, Carl Flesch et Queen Elisabeth entre autres. Il a enregistré le *concerto pour violon* de Nielsen (BIS-CD-454), les *sonates pour violon* de Grieg (BIS-CD-647) et des pièces de concert pour violon et orchestre de Sibelius sur BIS (BIS-CD-472).

L'Orchestre Symphonique de Lahti (Sinfonia Lahti) fut fondé en 1949 pour maintenir les traditions de l'orchestre établi en 1910 par la société Les Amis de la Musique de Lahti. Ces dernières années, sous la direction de son chef Osmo Vänskä (principal chef invité de 1985 à 88, chef principal depuis 1988), l'orchestre est devenu l'un des plus remarquables des pays nordiques. Il a gagné le célèbre prix *Gramophone* et autres distinctions internationales pour ses enregistrements des versions originales du *Concerto pour violon* (BIS-CD-500) et de la *cinquième symphonie* (BIS-CD-800) de Sibelius, le Grand Prix de l'Académie Charles Cros (1993) pour son enregistrement de la partition complète de *La Tempête* (BIS-CD-581) de Sibelius et le prix Classique de Cannes (1997) pour ses enregistrements de *La Nymphe des bois* (BIS-CD-815) et de la version originale de la *cinquième symphonie* (BIS-CD-800) de Sibelius. En plus de donner régulièrement des concerts symphoniques, des opéras et de faire des enregistrements, l'orchestre

propose un vaste programme de développement de musique pour enfants et jeunes. Parmi les nombreux enregistrements de l'orchestre de musique finlandaise moderne se trouvent l'intégrale des œuvres pour orchestre de Joonas Kokkonen et une série en progrès d'enregistrements de musique de son compositeur résident, Kalevi Aho.

La Sinfonia Lahti présente des concerts hebdomadaires à la Salle de concerts de Lahti (architectes Heikki et Kaija Siren, 1954) et à l'église de la Croix (Alvar Aalto, 1978); cette église sert aussi aux enregistrements de la formation. A partir du printemps de 2000, la résidence de l'orchestre sera le Hall Sibelius bâti à cette fin à Lahti. L'orchestre joue aussi régulièrement à Helsinki et il s'est produit lors de nombreux festivals dont celui de Helsinki, la Biennale de Helsinki (musique contemporaine), la Semaine Internationale d'Orgue de Lahti et le Festival de Musique Nouvelle de Stockholm. L'orchestre a fait des tournées en Europe de l'Ouest et se produit souvent à Saint-Pétersbourg. L'Orchestre Symphonique de Lahti enregistre régulièrement sur étiquette BIS.

Osmo Vänskä (1953-) commença sa vie musicale professionnelle comme distingué clarinettiste, occupant le poste de principal associé à l'Orchestre Philharmonique de Helsinki pendant plusieurs années. Après avoir étudié la direction à l'Académie Sibelius à Helsinki, il gagna le premier prix du concours international pour jeunes chefs d'orchestre de Besançon en 1982. Sa carrière de chef lui a amené plusieurs engagements importants avec par exemple la Sinfonietta Tapiola et l'Orchestre Symphonique de l'Islande; il est présentement directeur musical de l'Orchestre Symphonique de Lahti en Finlande et chef principal de l'Orchestre Symphonique Ecossais de la BBC à Glasgow.

Il est de plus en plus demandé sur la scène internationale pour diriger des orchestres et des opéras et son répertoire est exceptionnellement étendu – de Mozart et Haydn en passant par les romantiques (dont les compositeurs nordiques Sibelius, Grieg et Nielsen) à un vaste choix de musique du 20e siècle; ses programmes de concerts renferment régulièrement des créations mondiales. Ses nombreux enregistrements sur BIS – dont plusieurs avec l'Orchestre Symphonique de Lahti – continuent de soulever un immense enthousiasme.

JEAN SIBELIUS

OSMO VÄNSKÄ

LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA